

Postanowienie z dnia 5 września 1995 r.
III PO 15/95

Były funkcjonariusz pożarnictwa, który nie podjął pracy w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, lecz nadal wykonywał pracę w dotychczasowym zakładzie pracy, a następnie został zwolniony ze służby na własną prośbę w związku z nabyciem prawa do zaopatrzenia emerytalnego, przysługującego mu na mocy art. 39 dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz. U. Nr 50, poz. 321 ze zm.) w związku z art. 41 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351 ze zm.) i art. 129 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400 ze zm.) może dochodzić roszczenia o odprawę pieniężną przed sądem rejonowym-sądem pracy.

Przewodniczący Sędzia SN: Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski, przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości Tadeusz Szóstakowski, przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Beata Smal,

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, po rozpoznaniu w dniu 5 września 1995 r. na posiedzeniu jawnym sprawy z wniosku Andrzeja U. o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego między Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej w W. a Sądem Rejonowym-Sądem Pracy w T. o ustalenie organu właściwego do rozpoznania sprawy o odprawę emerytalną.

p o s t a n o w i ł:

uznać, że właściwym do rozpoznania sprawy Andrzeja U. przeciwko Polskim Kolejom Państwowym Lokomotywni Pozaklasowej w T. o odprawę w związku z przejściem na emeryturę - jest Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w T.

U z a s a d n i e n i e

Rzecznik Praw Obywatelskich działając na podstawie art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (jednolity tekst: Dz.U. 1991 r., Nr 109, poz. 471) oraz na zasadzie art. 192 § 2 k.p.a. wystąpił do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z wnioskiem z dnia 13 lipca 1995 r. o potraktowanie pisma Andrzeja U., złożonego w Biurze Orzecznictwa Sądu Najwyższego jako wniosku o rozstrzygnięcie sporu między Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej w W. a Sądem Rejonowym-Sądem Pracy w T. o właściwość do rozpoznania sprawy o odprawę emerytalną. Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, że na skutek niewłaściwego pouczenia Andrzej U. złożył ogólnikowo sformułowany wniosek, który nie został załatwiony. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego nadał temu pismu dalszy bieg, traktując je jako wniosek o rozpatrzenie sporu kompetencyjnego.

Z akt sprawy Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w T. wynika, że powód Andrzej U. w pozwie skierowanym przeciwko Polskim Kolejom Państwowym, Lokomotywni

Pozaklasowej w T. wniósł o zasądzenie odprawy zgodnie z obowiązującymi przepisami w związku z przejściem na emeryturę strażacką z dniem 1 stycznia 1993 r.

Pozwane Polskie Koleje Państwowe, Lokomotywnia Pozaklasowa w T. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i podała, że powód był dwukrotnie zatrudniony w pozwanym zakładzie pracy, ostatnio jako funkcjonariusz zakładowej straży pożarnej w okresie od 3 listopada 1976 r. do 31 grudnia 1992 r. Powód z dniem 1 stycznia 1993 r. przeszedł na własną prośbę na tzw. wcześniejszą emeryturę po 15 latach pracy. Do akt dołączono kopię rozkazu personalnego Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 31 grudnia 1992 r. zwalniającego powoda ze służby w Państwowej Straży Pożarnej i pismo z tej samej daty PKP Lokomotywni Pozaklasowej w T. zwalniające powoda z pracy w Zakładowej Zawodowej Straży Pożarnej.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w T. postanowieniem z dnia 4 października 1993 r. przekazał sprawę Andrzeja U. na mocy art. 464 § 1 k.p.c. Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej w W. uznając, że ten organ administracji państwowej jest właściwy do rozpoznania sprawy.

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej decyzją z dnia 8 listopada 1993 r., [...] uznał się niewłaściwym do rozpatrzenia sprawy w trybie postępowania administracyjnego i umorzył postępowanie w sprawie. W uzasadnieniu swej decyzji Komendant podał, że powód nie wykonywał służby w Państwowej Straży Pożarnej i nie miał statusu strażaka oraz nie pozostawał w stosunku służby.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zważyło, co następuje:

Powód Andrzej U. był zatrudniony w pozwanym zakładzie pracy na stanowisku funkcjonariusza zakładowej straży pożarnej. Stosunek pracy powoda był uregulowany dekretem z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz.U. Nr 50, poz. 321 ze zm.). Roszczenie majątkowe dochodzone pozwem powstało jednak w okresie obowiązywania ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. Nr 88, poz. 400 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1992 r. Stosownie do przepisu art. 134 tej ustawy z chwilą wejścia jej w życie utracił moc obowiązującą wyżej wymieniony dekret o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa. Z mocy art. 126 ust. 1 przepisów przejściowych nowej ustawy z chwilą utworzenia Państwowej Straży Pożarnej zostały rozwiązane jednostki organizacyjne ochrony przeciwpożarowej oraz zniesione stanowiska, o których mowa w dekrete o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa. Stosownie do przepisu art. 129 ust. 1 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej dotychczasowi funkcjonariusze pożarnictwa stali się strażakami tej straży o ile w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy wyrazili na to pisemną zgodę. Powód wprawdzie wyraził taką zgodę, ale nie został mianowany na stanowisko służbowe, przewidziane przepisami nowej ustawy i nie został zatrudniony w żadnej jednostce organizacyjnej nowo powstałej Państwowej Straży Pożarnej. Jednakże nadal wykonywał dotychczasową pracę, w pozwanym zakładzie pracy. W związku z tym dotychczasowy jego stosunek służbowy funkcjonariusza pożarnictwa faktycznie uległ przekształceniu w stosunek pracy. Roszczenie powoda nie jest więc związane ze służbą w Państwowej Straży Pożarnej, lecz wynika ze stosunku pracy łączącego powoda z zatrudniającym go pozwanym zakładem pracy. Przepis art. 129 ust. 3 ustawy

o Państwowej Straży Pożarnej stanowi, że funkcjonariusze pożarnictwa, którzy nie podejmą służby w Państwowej Straży Pożarnej, zwalniani są z zachowaniem uprawnień przewidzianych w dekrete z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa, bowiem przepis art. 15 pkt 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. Nr 81, poz. 351 ze zm.) zaliczył zakładową straż pożarną do jednostek ochrony przeciwpożarowej. Z kolei przepis art. 41 tej ustawy uregulował uprawnienia dotychczasowych funkcjonariuszy pożarnictwa w ten sposób, że "do czasu zorganizowania kolejowego systemu ratownictwa gaśniczego funkcjonariusze pożarnictwa, którzy są zatrudnieni w resortowych jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej zachowują wszystkie dotychczasowe uprawnienia wynikające ze stosunku pracy". Z powyższej regulacji prawnej wynika, że powód zwolniony ze służby na własną prośbę w związku z nabyciem prawa do emerytury, zachował dotychczasowe uprawnienia do odprawy pieniężnej, wynikające z art. 39 i 40 powołanego dekretu. Zgodnie z art. 129 ust. 5 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej wydatki z tytułu świadczeń finansowych dotychczasowych funkcjonariuszy pożarnictwa, którzy zachowali uprawnienia przewidziane w dekrete, pokrywane są ze środków dotychczasowych pracodawców.

Według art. 5 kodeksu pracy do roszczeń ze stosunku pracy unormowanych przepisami szczególnymi "przepisy kodeksu stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami". W związku z tym przepis art. 242 k.p. stanowiący, że pracownik może dochodzić swych roszczeń ze stosunku pracy na drodze sądowej miałby zastosowanie w sprawie w tym zakresie, jeżeli kwestia ta nie byłaby uregulowana przepisami szczególnymi. Jednakże przepis art. 36 ust. 1 omawianego dekretu poddał regulacji administracyjnej tylko niektóre rodzaje spraw, określone w tym przepisie. Wśród tych spraw nie są objęte trybem postępowania administracyjnego roszczenia majątkowe dochodzone przez powoda w pozwie, lecz zgodnie z art. 48 dekretu stosuje się przepisy Kodeksu pracy. Wobec zachowania przez powoda z mocy art. 41 ustawy o ochronie przeciwpożarowej "wszystkich dotychczasowych uprawnień, wynikających ze stosunku pracy" w związku z zatrudnieniem w resortowych jednostkach organizacyjnych należy uznać, że powód zachował także uprawnienie do rozpoznania jego sprawy przez sąd pracy. Nie było więc podstaw do uznania się przez Sąd Rejonowy-Sąd Pracy niewłaściwym do rozpatrzenia tych roszczeń i do przekazania sprawy do rozpoznania w drodze postępowania administracyjnego.

W konkluzji należy stwierdzić, że funkcjonariusz pożarnictwa, który nie podjął pracy w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, lecz nadal wykonywał pracę w dotychczasowym zakładzie pracy, a następnie został zwolniony ze służby na własną prośbę w związku z nabyciem prawa do zaopatrzenia emerytalnego, przysługującego mu z mocy art. 39 dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz.U. Nr 50, poz. 321 ze zm.) w związku z art. 41 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351 ze zm.) i art. 129 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400 ze zm.), może dochodzić roszczenia o odprawę pieniężną przed sądem rejonowym-sądem pracy.

Mając to na uwadze Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym doszło do przekonania, że na zasadzie art. 190 § 1 k.p.a. należy rozstrzygnąć negatywny spór kompetencyjny między sądem rejonowym-sądem pracy, a organem administracji

państwowej, jak w sentencji.

=====